

Sygn. akt VIII C 3554/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: st. sekr. sąd. Dorota Piasek

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej V. (...) w W.

przeciwko U. B. (personal numer (...))

o zapłatę 27.650 zł

1. zasądza od pozwanego U. B. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej V. (...) w W. kwotę 27.650 zł (dwadzieścia siedem tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lutego 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 9 września 2016 roku;

2. zasądzoną w punkcie 1 (pierwszym) kwotę 27.650 zł (dwadzieścia siedem tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych) rozkłada na 36 (trzydzieści sześć) miesięcznych rat, w tym:

a) 35 (trzydzieści pięć) rat po 768 zł (siedemset sześćdziesiąt osiem złotych) każda,

b) ostatnia 36-ta (trzydziesta szósta) rata w wysokości 770 zł (siedemset siedemdziesiąt złotych),

płatnych z góry do 15-go (piętnastego) dnia każdego miesiąca, a w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat łącznie z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, ustalając termin płatności pierwszej raty do 15-go dnia pierwszego miesiąca po uprawomocnieniu się niniejszego orzeczenia;

1. nie obciąża pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu należnych stronie powodowej.

Sygn. akt VIII C 3554/15

UZASADNIENIE

W dniu 23 października 2015 roku powód (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu U. B. powództwo o zapłatę kwoty 27.650 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lutego 2012 roku do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł.

W uzasadnieniu powód podniósł, że w dniu 29 września 2010 roku pozwany, kierując w stanie nietrzeźwości pojazdem marki C. o nr rej. (...), spowodował wypadek drogowy, na skutek którego śmierć na miejscu poniosła K. L.. W dacie zdarzenia pojazd pozwanego był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u powoda. W związku z zaistniałym wypadkiem oraz zgłoszeniem szkody w ramach ubezpieczenia OC, powód wypłacił P. L., będącemu

mężem pokrzywdzonej, zadośćuczynienie w wysokości 27.650 zł. Na gruncie niniejszej sprawie powód występuje z roszczeniem regresowym z uwagi na spełnienie przesłanek z art. 43 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. **(pozew k. 2-4)**

W dniu 6 listopada 2015 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał w przedmiotowej sprawie przeciwko pozwanemu nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (VIII Nc 7994/15). **(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 27)**

Pozwany zaskarżył powyższy nakaz zapłaty sprzeciwem w całości, przy czym wniósł o oddalenie powództwa w zakresie kwoty 2.200 zł oraz o rozłożenie pozostałej kwoty 25.450 zł na raty. W treści sprzeciwu pozwany, nie kwestionując przebiegu zdarzenia stanowiącego podstawę żądania powoda, podniósł, że w związku ze sprawami wytoczonymi mu przez powoda uiszczył na jego rzecz łącznie kwotę 9.400 zł, z której wnosi o zaliczenie kwoty 2.200 zł na poczet przedmiotowego zadłużenia. Uzasadniając natomiast wniosek o rozłożenie na raty kwoty 25.450 zł pozwany wskazał, że sytuacja materialna uniemożliwia mu jednorazową spłatę długu. **(sprzeciw k. 30-33)**

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał powództwo w całości. Podniósł, że pozwany dokonując wpłat na poczet swojego zadłużenia wskazywał numery regresów, którego wpłaty dotyczą. Powód księgował wpłaty zgodnie z ich tytułami, rozdzielając proporcjonalnie wpłacaną kwotę na liczbę spraw wymienionych w tytule przelewu. W niniejszej sprawie powód dochodzi należności z tytułu regresu nr 2013/11/000 (...), na poczet której pozwany dokonał 11 wpłat w kwocie łącznej 1.960,86 zł. Kwotę tę, stosownie do dyspozycji art. 451 § 1 k.c., powód zaliczył na pokrycie należności odsetkowych, które w dacie dokonania przez pozwanego każdorazowego przelewu przekraczały wysokość wpłaty, podlegającej zaksięgowaniu na poczet przedmiotowego regresu. **(odpowiedź na sprzeciw k. 44-48)**

Na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2016 roku pełnomocnik powoda nie stawił się, został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy. Pozwany, nie kwestionując wysokości dochodzonego roszczenia, wniósł o jego rozłożenie na raty. Jednocześnie wniósł o oddalenie roszczenia odsetkowego podnosząc, że nie stać go na jego zapłacenie. **(protokół rozprawy k. 54-55)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 września 2010 roku w Ł. na ulicy (...), około godziny 21:12, pozwany U. B. kierując samochodem marki C. (...) o nr rej. (...) umyślnie naruszył zasady ruchu drogowego w ten sposób, że kierował pojazdem będąc w stanie nietrzeźwości wyrażającym się wynikiem 0,77 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu oraz nie posiadając uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi na terenie Polski i nie zachowując szczególnej ostrożności podjął manewr wyprzedzania kolumny pojazdów, w wyniku czego uderzył w lewy bok samochodu marki O. (...) o nr rej. (...) kierowanego przez K. L., który prawidłowo skręcał do stacji autogazu, w wyniku czego K. L. na skutek odniesionych obrażeń zmarła na miejscu. Za opisany wyżej czyn, wypełniający dyspozycję przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.c., U. B. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z dnia 11 sierpnia 2011 roku na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności. **(kserokopia wyroku k. 8-9, okoliczności bezsporne)**

W dacie zdarzenia pozwanego U. B. łączyła z powodem (...) Spółką Akcyjną V. (...) z siedzibą w W. umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdu marki C. (...) o nr rej. (...).

W związku z dokonaniem zgłoszenia szkody z ubezpieczenia OC pozwanego, decyzją z dnia 27 lutego 2012 roku powód wypłacił P. L., będącemu mężem K. L., kwotę 27.650 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej.

Pismem z dnia 23 maja 2013 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 27.650 zł, wskazując jako podstawę prawną żądania przepis art. 43 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. **(decyzja k. 10, operat szkody komunikacyjnej k. 11, dane polisy OC k. 12, wezwanie do zapłaty k. 13-13v., okoliczności bezsporne)**

Pomimo wezwania do zapłaty pozwany nie uiszczył należności regresowej na rzecz powoda, wszelkie dokonane przez pozwanego wpłaty zostały bowiem przeznaczone na pokrycie należności odsetkowych. Jednocześnie pismem z dnia 1 lipca 2013 roku (data wpływu pisma do ubezpieczyciela) pozwany zwrócił się do powoda z prośbą o zmniejszenie wysokości długu i rozłożenie należności regresowej na raty. **(prośba k. 6-7, zestawienie transakcji k. 35-36, okoliczności bezsporne)**

Pozwany U. B. ma 36 lat. Prowadzi wspólne gospodarstwo domowe wraz z żoną i dwójką niepełnoletnich dzieci. Żona pozwanego jest bezrobotna, od 2012 roku cierpi na depresję związaną z poronieniem dziecka. Poza małżonką oraz dziećmi pozwany nie posiada w kraju żadnej rodziny. U. B. utrzymuje się z handlu obwoźnego, uzyskując z tego tytułu miesięczny dochód w wysokości 3.000-3.500 zł. Pozwany co miesiąc uiszcza opłatę na rzecz ZUS w kwocie ok. 1.200 zł, ponadto ponosi wydatki związane z utrzymaniem mieszkania w łącznej kwocie ok. 1.300 zł miesięcznie. Poza 13-letnim samochodem pozwany nie posiada żadnego majątku. **(dowód z przesłuchania pozwanego k. 63-65)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony. Za podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął ponadto dowód z przesłuchania pozwanego, na okoliczność jego sytuacji życiowej i finansowej.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie znajdują zastosowanie przepisy Księgi trzeciej Kodeksu cywilnego oraz przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2013, poz. 392 ze zm.).

Powód wykazał swoje roszczenie w stosunku do pozwanego załączonymi do pozwu dokumentami, pozwany zaś na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2016 roku nie zakwestionował wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia, ani jego podstawy prawnej (wnosząc o oddalenie powództwa w zakresie odsetek pozwany powołał się wyłącznie na złą sytuację materialną), wniósł wyłącznie o jego rozłożenie na raty.

Zgodnie z przepisem art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Przepis ten daje Sądowi możliwość orzekania o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, aniżeli wynikałoby to z regulacji prawa materialnego. Uprawnienie do rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty przysługuje Sądowi w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a więc w sytuacjach, w których ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie zasądzzonego świadczenia byłoby dla pozwanego niemożliwe do wykonania lub w każdym razie bardzo utrudnione i narażałoby go na niepowetowane szkody. Trudności w spełnieniu świadczenia mogą być obiektywne bądź subiektywne - spowodowane działaniem samego dłużnika.

Należy podkreślić, że rozłożenie na raty należności nie eliminuje konieczności uwzględnienia żądania powoda zasądzenia na jego rzecz odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądającego świadczenie, powoduje natomiast, że nie przysługują mu odsetki od świadczeń ratalnych za okres pomiędzy wydaniem wyroku a datą płatności poszczególnych rat (por. uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z 22 września 1970 roku, III PZP 11/70, OSNCP 1971/4/61, a także L. Stecki: Glosa do uchwały z 22 września 1970 roku, III PZP 11/70, OSPiKA 1971/11/202; por. też W. Siedlecki, w: Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, t. I, Warszawa 1975, s. 504). Stąd też odsetki od kwoty 25.000 zł Sąd zasądził wyłącznie za okres od dnia 29 lutego 2012 roku do dnia 9 września 2016 roku, tj. do dnia wydania wyroku, nie zaś do dnia zapłaty.

W ocenie Sądu w stosunku do pozwanego zachodzi taki szczególny przypadek, o którym mowa w przepisie art. 320 k.p.c. Z jednej strony należy wskazać, że ryzyko wystąpienia okoliczności uniemożliwiających lub utrudniających wykonanie zobowiązania przez dłużnika – spłatę zadłużenia – obciąża pozwanego, z drugiej jednak strony należy mieć

na względzie fakt, że pozwany znajduje się w bardzo trudnej sytuacji materialnej i życiowej – U. B. ma na utrzymaniu żonę oraz dwoje niepełnoletnich dzieci, a jednocześnie łączne zadłużenie pozwanego wobec powoda przekracza kwotę 100.000 zł. Korzystając z uprawnienia wynikającego z art. 320 k.p.c., Sąd miał na celu także uchronienie pozwanego od postępowania egzekucyjnego oraz naliczania kolejnych odsetek. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, iż jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia byłoby dla pozwanego bardzo utrudnione, o ile w ogóle byłoby możliwe. Jednocześnie Sąd uznał, że strona pozwana dostarczyła przekonujących argumentów za przyjęciem, iż w realiach swoich możliwości zarobkowych będzie w stanie wywiązać się z ratalnej spłaty zobowiązania. Zdaniem Sądu pozwany będzie realnie dysponować środkami, które mimo trudności o których była mowa wyżej, umożliwią wykonanie zmodyfikowanego obowiązku w sposób odczuwalny ekonomicznie przez wierzyciela. Okoliczności sprawy wskazują bowiem na istnienie po stronie dłużnika woli dobrowolnej spłaty zadłużenia, a złożony wniosek nie ma na celu wyłącznie odłożenia w czasie konieczności wykonania zobowiązania. W tym miejscu zaznaczenia wymaga, że pozwany jeszcze przez wytoczeniem przedmiotowego powództwa zwrócił się do powoda z prośbą o spłatę zadłużenia w formie ratalnej, ponadto dokonał na rzecz wierzyciela szeregu wpłat, w kwotach po 1.200 zł każda.

Rozkładając zasądzone świadczenie na raty, Sąd określił dokładnie wysokość tychże rat i termin ich zapłaty. Zasądzone świadczenie zostało rozłożone na 36 miesięcznych rat, w tym pierwsze 35 rat po 768 zł każda rata, zaś ostatnia 36-ta rata w wysokości 770 złotych, uznając że w tej wysokości pozwany będzie w stanie spłacać zadłużenie i zachowana zostanie funkcja przepisu art. 320 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 27.650 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lutego 2012 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 9 września 2016 roku (do dnia wyrokowania – w związku z rozłożeniem zasądzonego świadczenia na raty).

Podkreślić bowiem należy, że strona powodowa miała prawo, oprócz żądania należności głównej, żądać za czas opóźnienia odsetek w umówionej wysokości, jako że przepis art. 481 k.c. obciąża dłużnika obowiązkiem zapłaty odsetek bez względu na przyczyny uchybienia terminu płatności sumy głównej. Sam fakt opóźnienia przesądza, że wierzycielowi należą się odsetki. Dłużnik jest zobowiązany uiścić je, choćby nie dopuścił się zwłoki w rozumieniu art. 476 k.c., a zatem nawet w przypadku gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności i choćby wierzyciel nie doznał szkody. Odpowiedzialność dłużnika za ustawowe odsetki w terminie płatności ma zatem charakter obiektywny. Do jej powstania jedynym warunkiem niezbędnym jest powstanie opóźnienia w terminie płatności. Zgodnie z treścią § 2 art. 481 k.c. jeżeli strony nie umówiły się co do wysokości odsetek z tytułu opóźnienia lub też wysokość ta nie wynika ze szczególnego przepisu, to wówczas wierzycielowi należą się odsetki ustawowe ogólne (od dnia 1 stycznia 2016 roku odsetki ustawowe za opóźnienie).

Zasądzona kwota została rozłożona na 36 miesięcznych rat, płatnych z góry do 15-go dnia każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, a termin płatności pierwszej raty Sąd ustalił do 15-go dnia pierwszego miesiąca po uprawomocnieniu się orzeczenia końcowego zapadłego w niniejszej sprawie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze szczególnie trudną sytuację życiową pozwanego, która, zdaniem Sądu, oceniana przez pryzmat zasad współżycia społecznego, uzasadnia odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest przy tym suwerennym uprawnieniem sądu orzekającego i od oceny tegoż sądu należy przesądzenie, że taki szczególnie uzasadniony wypadek nastąpił w rozpoznawanej sprawie oraz usprawiedliwia odstępstwo od obowiązku ponoszenia kosztów procesu (por. m.in. postanowienie SN z dnia 25.03.2011 r., IV CZ 136/10, LEX nr 785545; postanowienie SN z dnia 19.01.2012 r., IV CZ 118/11, LEX nr 1169157; postanowienie SN z dnia 26.01.2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012/7-8/98; postanowienie SN z dnia 9.02.2012 r., III CZ 2/12, LEX nr 1162689). W ocenie Sądu taki właśnie szczególnie wypadek zachodzi w stosunku do pozwanego, ze względów, o których mowa wyżej, a które przesądziły o rozłożeniu zasądzonego świadczenia na

raty. Analiza sytuacji życiowej i majątkowej pozwanego doprowadziła Sąd orzekający w sprawie do przekonania, że pozwany nie posiada wystarczających środków na pokrycie kosztów procesu, co uzasadnia zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. do rozstrzygnięcia w ich przedmiocie (por. m.in. wyrok SA w Białymstoku z dnia 11.04.2014 r., I ACa 9/14, LEX nr 1455540; wyrok SA w Łodzi z dnia 27.11.2013 r., I ACa 725/13, LEX nr 1409197; wyrok SA w Szczecinie z dnia 25.10.2012 r., I ACa 571/12, LEX nr 1237890).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.